

Pleonasmes

O racions com *Surt amb aquella nota que la va conèixer a la platja* o *Es un llibre que l'he llegit moltes vegades* es consideren pleonàstiques; el pronom feble hi duplica el terme relatiu; el qual, a més de fer de mot d'enllaç, ja exerceix en l'oració subordinada la funció de complement directe. Caldria, per tant, eliminar el pronom feble, amb què tindriem *...que va conèixer a la platja* i *...que he llegit moltes vegades*. Convé notar que si el relatiu *que* exerceix la funció de subjecte de l'oració de subordinada, aquesta duplicació, que hauria d'ésser aleshores amb el pronom fort, és pràcticament impossible. No hi ha ningú *que* digni, efectivament. *Es una nota que ella passa sovint per davant de casa.*

Es pot esdevenir que entre el terme relatiu *que* i l'oració que introdueix, i en la qual exerceix la funció de complement directe; s'insereixi una altra oració subordinada —per exemple, una oració condicional, causal, final, etc.—, amb el mateix complement directe que l'antecedent del terme relatiu. Com que aquesta altra oració subordinada precedeix aleshores, en la seqüència de la frase, l'oració de relatiu, és ben comprensible que, amb la preocupació d'evitar el pleonasma que comentem, o àdhuc inconscientment, hom hi prescindeixi del pronom feble que hi ha de representar el complement directe, i, encara, que després usi d'aquest pronom en l'oració relativa, més allunyada del terme relatiu. Un exemple ho mostrarà més clarament: *Us facilitaré unes instruccions, que, si les llegiu detingudament, entendreu molt bé.* Hem escrit el pronom feble entre parèntesis, tant en l'oració subordinada causal com en la subordinada relativa, perquè, de fet, són diverses les solucions que hom pot donar a aquesta construcció: ús o ommissió del pronom feble en totes dues subordinades, i ús d'aquest pronom només en l'una o en l'altra. La solució correcta consisteix a usar-lo només en la primera (l'oració condicional) i a prescindir-ne en la segona, que és la subordinada relativa: *Us facilitaré unes instruccions que, si les llegiu detingudament, entendreu molt bé.*

Tanmateix, cal reconèixer que diríem *Es un senyor que, si el veig, el saludo*, construcció en què, si prescindíem del pronom *el* en la subordinada relativa, aquesta es reduiria a la forma verbal —isolada després de la coma—, que sembla exigir un element de suport. Diríem, però, *Es un senyor que, si el veig, saludo amb molt de gust.*